

Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing

Bevoegdheidenschema 6 – Milieu en stralingsincidenten

Bevoegdheidenschema milieu en stralingsincidenten

versie 2018

milieu-incident in het algemeen

voor waterkwaliteit, zie hierna onder specifieke milieuschade en zie verder het schema oppervlaktewater en waterkering

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u>			
1a. melding/informatie algemeen			1a. zie verder het schema rampenbestrijding algemeen
	1a.1. eenieder aan overheid via politie	1a.1. voortvloeiend uit zorgplicht art. 1.1a Wet milieubeheer (Wm), geen expliciete wettelijke basis	
	1a.2. eenieder aan burgemeester	1a.2 en 3. art. 50, 7, 39 Wet veiligheidsregio's juncto Besluit informatie inzake rampen en crises	
	1a.3. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio aan bevolking, hulpverleners		
		1b. art. 17.2 Wm	1b. over 'ongewoon voorval', zie toelichting bij bodem, hieronder deze regeling is herzien met introductie van de mogelijkheid niet-significante voorvallen niet meteen te hoeven melden (lid 4, Kamerstukken 32 445, Stb. 2011, 452)
1b.1. melding aan overheid indien zich in een <i>inrichting</i> een ongewoon voorval	1b.1. degene die de inrichting drijft aan bevoegd orgaan (terzake omgevingsvergunning)		

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
voordoet of heeft voorgedaan, waardoor nadelige gevolgen voor het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan	ex art. 2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of melding ex art. 8.41 Wm)		
1b.2. doormelding overheden onderling	1b.2. bevoegd orgaan aan burgemeesters betrokken gemeenten, inspecteur Inspectie Leefomgeving en Transport, voorzitters betrokken veiligheidsregio's bij (mogelijke) gevolgen buiten de gemeentegrens, Gedeputeerde Staten bij (mogelijke) bodemverontreiniging, andere betrokken bestuursorganen en overheidsdiensten die direct belang hebben bij een onverwijld mededeling		
1c. melding aan personen die getroffen kunnen worden en de te volgen gedragslijn in het geval van een gebeurtenis waardoor een onmiddellijke bedreiging van het leven of de gezondheid van personen, van het milieu of van grote materiële belangen is ontstaan	1c. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	1c. art. 19.2 Wm, art. 39 Wet veiligheidsregio's	1c. voor zover deze informatie niet reeds ingevolge art. 7 Wet veiligheidsregio's of een ander wettelijk voorschrift moet worden verstrekt
1d. melding aan Onderzoeksraad Voor Veiligheid	1d. exploitant inrichting in het geval van een zwaar ongeval als bedoeld in de Seveso II Richtlijn: een gebeurtenis zoals een zware emissie,	1d. art. 9 Besluit Onderzoeksraad Voor Veiligheid, cf. art. 14 Seveso II Richtlijn, nr. 96/82/EG, Pb. 1997, L 10/13	1d. melding van transportongevallen, zie het schema van de transportmodaliteit in kwestie de Seveso II Richtlijn wordt opgevolgd door de

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	<p>brand of explosie als gevolg van onbeheerste ontwikkelingen tijdens de bedrijfsuitoefening in een onder deze richtlijn begrepen inrichting, waardoor hetzij onmiddellijk, hetzij na verloop van tijd, ernstig gevaar voor de gezondheid van de mens binnen of buiten de inrichting en/of voor het milieu ontstaat en waarbij een of meer gevaarlijke stoffen zijn betrokken</p>		<p>Seveso III Richtlijn, COM (2010) 781 def. (1 juni 2015)</p>
<p>1e. melding aan ander land en aan Europese Commissie, zie ook schema rampenbestrijding algemeen, onder bedreiging openbare veiligheid algemeen, 1c.2 en 1c.3</p>			
	<p>1e.1. minister van JenV aan Europese Commissie</p>	<p>1e.1. art. 15 Seveso II Richtlijn; [art. 18 Seveso III Richtlijn]</p>	<p>1e.1. in bijlage VI bij de Seveso II Richtlijn zijn de criteria hiervoor vastgelegd</p> <p>de Seveso II Richtlijn wordt opgevolgd door de Seveso III Richtlijn, COM (2010) 781 def. Seveso III; deze is vanaf 1 juni 2015 van kracht</p>
	<p>1e.2. minister van JenV in overleg minister van IenW aan andere staat bij industriële ongevallen</p>		<p>1e.2. zie schema rampenbestrijding algemeen, onder bedreiging openbare veiligheid algemeen, 1c.2b, 5f en 6</p>

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>2. maatregelen</u>			2. over 'ongewoon voorval', zie toelichting bij bodem, hieronder
2a. eigen maatregelen, voorkomen, beperken, ongedaan maken gevolgen			
	2a.1. eenieder	2a.1. zorgplicht ex art. 1.1a Wm	
	2a.2. degene die de <i>inrichting</i> drijft waarin een ongewoon voorval zich voordoet of heeft voorgedaan, waardoor nadelige gevolgen voor het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan	2a.2. art. 17.1.1 Wm	
2a.3. (gedeeltelijk) stilleggen inrichting		2a.3. art. 17.1.2 Wm	
2b. optreden overheid voor afval, zie hieronder			
2c. alle maatregelen vanwege onduidelijk gevaar voor mens of milieu door stoffen, preparaten of genetisch gemodificeerde organismen dan wel handelingen daarmee, onder meer: - stopzetten productie of in Nederland invoeren van stoffen, preparaten, genetisch gemodificeerde organismen of van producten die deze bevatten			2c.. Art. 17.19 Wm is vergelijkbaar met art. 46 lid 2 Kernenergiewet, zie hierna voor een overzicht van maatregelen voor de voedselketen, zie hieronder

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
- in beslag nemen en zo nodig vernietigen daarvan - betreden gebied (verboden gebied) en van vervoer van dieren, planten, goederen in/uit gebied - verwijderen personen, dieren, planten, goederen uit bepaalde gebieden			
	2c.1. minister van IenW, in overeenstemming met minister die het mede aangaat, tenzij spoed	2c.1. art. 17.19 Wm	
	2c.2. minister van JenV	2c.2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo. art. 17.19 Wm	2c.2. zie voorwaarden genoemd in het besluit
			2d. toepassing van hoofdstuk 17 Wm hoeft geen relatie te hebben met een overtreding van een wettelijk voorschrift. Indien wel sprake is van overtreding, kan tevens worden gehandhaafd Kamerstukken II 2006/07, 30 920, nr. 3, p. 9
2d.1. handhaving algemeen, in het bijzonder spoedbestuursdwang	2d.1. bestuursorganen genoemd in hoofdstuk 18 Wm	2d.1. hoofdstuk 18 Wm, hoofdstuk 5 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, hoofdstuk 5 Algemene wet bestuursrecht	
2d.2. de drijver van de inrichting verplichten maatregelen te nemen	2d.2. idem	2d.2. art. 17.3 Wm	2d.2. deze verplichting heeft zowel betrekking op een 'ongewoon voorval' als op een 'niet-naleving' van vergunningverplichtingen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
2e. optreden burgemeester of voorzitter veiligheidsregio, zie toelichting			2e. de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio zou op grond van zijn noodbevelsbevoegdheden ex art. 175 en 176 Gemeentewet (inclusief het opperbevel ex art. 5 Wet veiligheidsregio's) maatregelen kunnen treffen in afwijking van het milieurecht; toepassing van het beginsel van subsidiariteit houdt echter in dat hij een verzoek tot optreden doet aan het bevoegd gezag in de betreffende functionele keten. De burgemeester past dan dus in beginsel zijn bevoegdheden niet toe
2f. wijzigen omgevingsvergunning of aanbevelingen om herhaling te voorkomen	2f. bevoegd gezag ex art. 2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of 8.41 Wm		
		2f1. art. 17.3 lid 3 Wm	
2g. indeplaatsstelling			2g. artikel 17.5 Wm is vervallen vanwege invoering Wet revitalisering generiek toezicht. De minister die het aangaat kan nu ingrijpen bij provincie middels het generieke instrument indeplaatsstelling, en GS bij gemeenten
	2g.1. minister van IenW	2g.1. art. 121 Provinciewet	
	2g.2. Gedeputeerde Staten	2g.2. art. 124 Gemeentewet	
2h. algemene rampenbestrijdingsmaatregelen overheid en Europese en internationale bijstand, zie het schema rampenbestrijding algemeen			

milieu-incidenten en dieren, gewassen

voor kernongevallen, zie schema hieronder

voor maatregelen voor de veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, zie schema drinkwater, levensmiddelen, diervoeders, biologische agentia

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. toezicht en handhaving inzake veiligheid van waren en diervoeders in het algemeen</u>	1. toezicht en – namens de minister van VWS of LNV – handhaving door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)	1. art. 25 Warenwet, Aanwijzing toezichthoudende ambtenaren Voedsel- en Warenautoriteit; en art. 8.1 Wet dieren, Besluit aanwijzing toezichthouders Wet dieren	1. omdat de Warenwet toeziet op – onder meer, in dit verband relevante – bereiding, verwerking of verhandeling van levensmiddelen, kan op grond van deze wet niet bijvoorbeeld een vangstverbod voor verontreinigde vis worden ingesteld. Zie hierna onder 3
<u>2. dieren die worden gehouden en in het wild:</u> dieren die aan te wijzen schadelijke stoffen hebben opgenomen of waarvan wordt vermoed dat zij die stoffen hebben opgenomen			2. en 3. de Wet dieren biedt een basis voor de minister van LNV om op te treden bij een milieu-incident, zowel voorveeteelt als voor in het wild levende dieren, met inbegrip van visserij (Stb. 2011, 345, zie art. 1.2 lid 1 en art. 5.10 lid 1 onder b en c) zie ook art. 174 en 175 Wetboek van strafrecht de minister kan zijn optreden ook rechtstreeks baseren op art. 54 Algemene levensmiddelenverordening, zie het schema drinkwater, levensmiddelen, diervoeders, biologische agentia de genoemde Nederlandse wetgeving stelt niet als eis dat de schadelijke stoffen gevaar opleveren voor de volksgezondheid; het kan dus ook gaan om dierenwelzijn en milieu. In art. 53 Algemene levensmiddelenverordening is expliciet sprake van ‘een ernstig risico voor de gezondheid van mens, dier of milieu’

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
2a. afzonderen, opstallen, ophokken, op een aangewezen plaats houden, vastleggen of het opsluiten	2a. minister van LNV; bij een ernstig gevaar voor de volksgezondheid in overeenstemming met de minister van VWS	2a. art. 5.10 lid 1, 2 en 6 Wet dieren, art. 53, 54 Algemene levensmiddelenverordening (Verordening (EG) nr. 178/2002)	
b. een verplichting tot het voederen, drenken, verzorgen of behandelen	2b-g. idem	2b. idem	
c. een verplichting tot het merken, identificeren en registreren			
d. een verbod op het van een bedrijf afvoeren, het in de handel brengen, of het in of buiten Nederland brengen		2d. idem	
e. een verplichting tot het terugzenden, voor zover het dier afkomstig is uit een ander land of tot het vrijlaten van gevangen dieren, voor zover die dieren afkomstig zijn uit het wild		2e. art. 6 Noodwet voedselvoorziening*/idem	
f. een verbod op het doden, het voorhanden hebben, het in voorraad hebben, het jagen, het vissen of het vangen, alsmede op het gebruik van bepaalde methoden of materialen waarmee dat jagen, vissen of vangen kan geschieden		2f. idem	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
g. een verplichting tot het laten doden en vernietigen, voor zover: 1. dit nodig is ter voorkoming van een ernstig gevaar voor mens of dier 2. een EU-rechtshandeling daartoe verplicht			
3. alle maatregelen vanwege gevaar voor mens of milieu door stoffen, preparaten of genetisch gemodificeerde organismen dan wel handelingen daarmee, zoals visserijverbod in verband met een verontreiniging van water	3. minister van lenW, in overeenstemming met minister van LNV	3. art. 17.19 Wet milieubeheer	3. zie hierboven onder milieu-incident in het algemeen, 2c
<u>4. gewassen</u>			4. art. 54 Algemene levensmiddelenverordening, zie het schema drinkwater, levensmiddelen, diervoeders, biologische agentia
4a. voorschriften voor alle handelingen in de voedselketen	4a. minister van LNV	4a. art. 6 Noodwet voedselvoorziening*/art. 54 Algemene levensmiddelen-verordening	
4b. alle maatregelen vanwege gevaar voor mens of milieu door stoffen, preparaten of genetisch gemodificeerde organismen dan wel handelingen daarmee, zoals in beslag nemen en vernietigen van gewassen	4b. minister van lenW, in overeenstemming met minister van LNV	4b. art. 17.19 Wet milieubeheer	

specifieke milieuschade (titel 17.2 Wet milieubeheer)

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u>			<p>1. titel 17.2 (Stb. 2008, 166) heeft betrekking op schade aan beschermde soorten, natuurlijke habitats, bodem en water, met een aanmerkelijk (risico op) negatieve effecten, veroorzaakt door een beroepshalve of bedrijfsmatig verrichte activiteit, die valt onder de activiteiten genoemd in bijlage III van de Richtlijn milieuaansprakelijkheid (2004/35/EG, Pb. 2004, L143/56) (of als dat niet zo is, die valt aan te merken als schade aan beschermde soorten of natuurlijke habitats terwijl de veroorzaker schuld of nalatigheid kan worden verweten). Ook moet deze niet vallen onder de uitzonderingen van art. 17.8 (Handreiking infomil.nl, zie hierna). <u>Uitzonderingen op milieuschade</u>: art. 17.8 Wm, zoals (dreigende) milieuschade als gevolg van oorlogshandelingen, of als gevolg van activiteiten die uitsluitend tot doel hebben het bieden van bescherming tegen natuurrampen</p> <p>indien nog onduidelijk is of er sprake is van milieuschade in de zin van titel 17.2 Wm (vanwege aanmerkelijk (risico op) negatieve gevolgen), kan titel 17.1 Wm worden toegepast ('ongewoon voorval'), zie hiervoor (mogelijk worden beide titels in de toekomst geïntegreerd)</p> <p>bij samenloop van titel 17.2 Wm en specifieke calamiteitenregelingen in sectorwetten, zoals t.a.v. de bodem, kan alleen titel 17.2 worden toegepast, of kunnen beide regelingen worden toegepast (Kamerstukken II 2006/07, 30 920, nr.</p>

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			<p>3, p. 21-22). Uit art. 17.9 lid 7 blijkt dat titel 17.2 voorrang heeft</p> <p>zie verder de Handreiking bij titel 17.2 Wet milieubeheer: maatregelen bij milieuschade of een onmiddellijke dreiging daarvan, www.infomil.nl</p>
<p>1a. melding aan overheid; informatie verstrekken door degene die een activiteit verricht waardoor milieuschade of een onmiddellijke dreiging daarvan ontstaat</p>	<p>1a. aan bevoegd gezag volgens art. 17.9 Wm</p>	<p>1a. art. 17.10, 17.12 lid 2, 17.13 lid 2 Wm</p>	
<p>1b. doormelding overheden onderling</p>			
	<p>1b.1. bevoegd orgaan aan burgemeesters betrokken gemeenten, inspecteur Inspectie Leefomgeving en Transport, voorzitter veiligheidsregio bij (mogelijk) gemeentegrensoverschrijdend incident, Gedeputeerde Staten bij (mogelijke) bodemverontreiniging, andere betrokken bestuursorganen en overheidsdiensten</p>	<p>1b.1 en 2. art. 17.12 lid 3, art. 17.13 lid 3 Wm</p>	
	<p>1b.2. bevoegd gezag aan minister van IenW indien milieuschade ontstaat of kan ontstaan buiten de grenzen van Nederland</p>		

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1c. informeren regering ander land/EU-lidstaten	1c. minister van lenW	1c. art. 17.13 lid 4 Wm, art. 15 Richtlijn milieuaansprakelijkheid	
<u>2. maatregelen</u>			
2a. eigen maatregelen	2a. degene die de activiteit verricht waardoor milieuschade of een onmiddellijke dreiging daarvan ontstaat	2a. art. 17.12 lid 1, 17.13 lid 1 en 6 Wm	
2b. maatregelen overheid			
	2b.1. bevoegd gezag volgens art. 17.9 Wm, voor hen de directeur van de omgevingsdienst zover gemandateerd		
2b.1a. verplichten maatregelen te treffen		2b.1a. art. 17.10 lid 1 onder c en d, art. 17.12 lid 4, art. 17.13 lid 5, art. 17.14 lid 3 en 4 Wm; mandaatbesluiten aan directeuren omgevingsdiensten door gemeenten en provincies	
2b.1b. zelf maatregelen treffen of uitvoering daarvan opdragen aan derden		2b.1b. art. 17.10 lid 2 Wm	
2b.2. vordering tot treffen van maatregelen door bevoegd gezag	2b.2. minister van lenW	2b.2. art. 17.15 lid 2 Wm	
2b.3. verzoek tot treffen van maatregelen	2b.3. belanghebbenden en bestuursorganen of	2b.3. art. 17.15 lid 1 Wm	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	overheidsdiensten als bedoeld in art. 17.2 lid 3 Wm		

afval

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u>			
1a. melding van ongewoon voorval, zie hierboven onder milieu-incident in het algemeen			
1b. melding aan overheid inzake een gebeurtenis die gevolgen kan hebben voor de stabiliteit van een afvalvoorziening, of indien bij controle- en monitoringsprocedures over die voorziening blijkt dat nadelige gevolgen voor het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan	1b. degene die de afvalvoorziening drijft	1b. art. 17.5a Wm	1b. art. 17.5a is ruimer dan art. 17.2: het betreft niet alleen ongewone voorvallen. Volgens art. 17.5a dient de melding in elk geval binnen 48 uur te worden gedaan
<u>2. eigen maatregelen:</u> alle maatregelen zo veel mogelijk voorkomen of beperken gevolgen			
	2a. eenieder die handelingen met betrekking tot afvalstoffen	2a. zorgplicht art. 10.1 Wm	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	verricht of nalaat en die weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat daardoor nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of kunnen ontstaan		
	2b. degene die de inrichting drijft	2b. art. 17.1 Wm	
	2c. degene die de afvalvoorziening categorie A drijft en degene die een gesloten afvalvoorziening drijft, met uitzondering van die gesloten afvalvoorzieningen waarvan het bevoegd gezag is belast met de nazorg, bedoeld in art. 8.49 Wm (uitvoeren intern noodplan)	2c. art. 17.5b jo art. 1.1 lid 1, art. 17.5d Wm	
<u>3. maatregelen overheid</u>			
3a. vanwege ongewoon voorval, opleggen verplichtingen of verbod aan degene bij wie <u>afvalstoffen</u> zijn ontstaan of aanwezig zijn: - scheiden - gescheiden afgeven - nuttig toepassen of verwijderen - verbod afvalstoffen langer dan een termijn onder zich te houden	3a. inrichtingen: bevoegd gezag ex art. 2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of 8.41 Wm, andere gevallen B&W; overige gevallen (niet zijnde een inrichting): Gedeputeerde Staten, voor hen de directeur van de omgevingsdienst zover gemandateerd door gemeente of provincie		3a. over 'ongewoon voorval': naast de voorbeelden genoemd hieronder in de toelichting bij bodem, kan worden gedacht aan een situatie van opslag van bijzondere afvalstoffen bij bedrijven die er financieel zeer slecht voorstaan, of gevallen waarin afvalstoffen tussentijds liggen opgeslagen en verdere verwijdering plotseling niet mogelijk wordt, omdat de verwijderaar de afvalstoffen niet meer in ontvangst wil nemen. In deze situaties zullen maatregelen ter verwijdering moeten worden getroffen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
- afgeven aan een persoon behorend tot de aangewezen categorie of brengen naar de aangewezen plaats			(Kamerstukken II 1988/89, 21 246, nr. 3, p. 109, en Kamerstukken II 1991/92, 21 246, nr. 6, p. 37, onderdeel T)
3a.1. indeplaatsstelling		3a.1. art. 17.4 Wm; mandaatbesluiten aan directeuren omgevingsdiensten door gemeenten en provincies	
	3a.1a. minister van IenW (voor GS)	3a.1a. art. 121 Provinciewet	
	3a.1b. 2. GS (voor gemeente)		
3b. wijzigen vergunning of aanbevelingen om herhaling te voorkomen	3b. bevoegd gezag art. 2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of 8.41 Wm	3b. art. 17.3 Wm	
4. optreden burgemeester of voorzitter veiligheidsregio, zie toelichting en hierboven, milieu-incident in het algemeen, toelichting bij 2e			4. zie art. 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3 Besluit veiligheidsregio's inzake het rampenbestrijdingsplan voor afvalvoorzieningen categorie A

bodem

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. informatie			
1a. melding aan Gedeputeerde Staten, of aan burgemeester en		1a. art. 27 lid 1 en 3, art. 88 Wet bodembescherming (Wbb), Besluit aanwijzing bevoegd gezag gemeenten	1a-b. niet te verwarren met de meldingsplicht ex. art. 28 Wbb, zie toelichting onder 2

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
wethouders vier grote steden en overige 25 aangewezen gemeenten.		Wet bodembescherming	de Grondwater-richtlijn (Richtlijn 80/68, Pb. 1980, L 20/43) en het voorstel voor een Kaderrichtlijn bodem (COM(2006) 232 def) bevatten beide geen meldingsplichten tijdens de responsfase, door de lidstaten aan de Europese Commissie of andere lidstaten
	1a.1. degene die handelingen op of in de bodem verricht bedoeld in art. 6-11 Wbb, en kennis neemt van een verontreiniging of aantasting van de bodem die door die handelingen wordt veroorzaakt		
	1a.2. degene die bij die handelingen is betrokken maakt melding aan degene die de handelingen verricht of aan Gedeputeerde Staten		
1b. doormelding overheden onderling	1b. Gedeputeerde Staten aan burgemeester en wethouders; in plaats van Gedeputeerde Staten: - burgemeester en wethouders vier grote steden en overige 25 aangewezen gemeenten.	1b. art. 27 lid 4, art. 88 Wbb	
<u>2. maatregelen</u>			
2a. eigen maatregelen	2a. eenieder die handelingen op of in de bodem verricht, bedoeld in art. 6-11 Wbb en weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat daardoor de bodem kan worden verontreinigd of aangetast	2a. art. 13 Wbb	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
2b. maatregelen overheid			
2b.1. aanwijzingen	2b.1-2. Gedeputeerde Staten, of burgemeester en wethouders vier grote steden en overige 25 aangewezen gemeenten	2b.1-2. art. 27 lid 2, art. 88 Wbb	
2b.2. maatregelen door overheid zelf			
2c. maatregelen overheid bij verontreiniging door een 'ongewoon voorval'			<p>2c. het gaat om een (dreigende) ernstige verontreiniging/aantasting als gevolg van een 'ongewoon voorval'. Onder 'ongewoon voorval' worden volgens de jurisprudentie gebeurtenissen aangemerkt die niet kunnen worden begrepen als normale bedrijfsactiviteiten (een ruimer begrip dan 'calamiteit'). Daarbij kan worden gedacht aan een gekantelde vrachtwagen, een stukgetrokken leiding of een lekkage uit een tank, maar – volgens de toelichting door de regering – ook aan het plotseling ontdekken van giftige stoffen in een waterwingebied afkomstig van een al dan niet te traceren bron (Kamerstukken II 1980/81, 16 529, nrs. 3-4, p. 32, 54; Stcrt. 2007, 247 – 67, p. 56). Op gevallen als bedoeld in art. 27 en 30 Wbb is de saneringsparagraaf van de Wbb (paragraaf 3 van hoofdstuk IV) niet van toepassing. Volgens art. 28 lid 6 Wbb geldt er namelijk geen meldingsverplichting voor gevallen waarop art. 27, art. 30 lid 1, en art. 43 van de Wbb van toepassing zijn. Kort gezegd gaat het daarbij om gevallen van verontreiniging of aantasting van de bodem die na 1987 zijn ontstaan. En als er geen</p>

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			<p>meldingsverplichting geldt op grond van art. 28 van de Wbb, dan stelt het bevoegd gezag ook geen beschikking ernst en risico's vast en is er geen verplichting om een saneringsplan op te stellen (Stcrt. 2007, 247 – 67, p. 56)</p> <p>voor waterbodem en oever, zie schema oppervlaktewater en waterkering</p>
2c.1. bevel tot staken handelingen	2c.1. en 2c.2. Gedeputeerde Staten of burgemeester en wethouders vier grote steden en overige 25 aangewezen gemeenten, of bij spoed commissaris van de Koning/burgemeester.	2c.1. en 2c.2. art. 30, 31, 32, 88 Wbb	2c.1.hierbij is advies van inspecteur en burgemeester verplicht, tenzij spoed
2c.2. eigen maatregelen overheid			
2c.3. verzoek tot treffen maatregelen	2c.3. burgemeester, inspecteur Inspectie Leefomgeving en Transport aan Gedeputeerde Staten of commissaris van de Koning, of aan burgemeester en wethouders vier grote steden en overige 25 aangewezen gemeenten,	2c3. art. 33, 88 Wbb	
2d. optreden burgemeester, zie onder milieu-incident in het algemeen, toelichting bij 2e			

lucht

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. informatie			<p>1. overdracht van bevoegdheden krachtens de Wet inzake de luchtverontreiniging aan besturen van vier grote steden, overige 25 aangewezen gemeenten heeft – anders dan bij bodembescherming – hier niet plaatsgevonden</p> <p>alarm- en informatiedrempels zijn gekoppeld aan gekwantificeerde normen en een voorgeschreven methode voor beoordeling van de luchtkwaliteit (paragraaf 5.2.4 en 5.2.5 Wet milieubeheer); de uitoefening van de bevoegdheden van de cdK is dat niet</p>
1a. gifwolk als gevolg van een calamiteit	1a. burgemeester, voorzitter veiligheidsregio	1a. art. 7, 39 Wet veiligheidsregio's	
1b. luchtverontreiniging anders dan smog als gevolg van reguliere emissies	1b. commissaris van de Koning	1b. art. 48 lid 3 Wet inzake de luchtverontreiniging	
1c. smog: zo spoedig mogelijk mededeling aan het publiek in een provincie van een overschrijding van een in bijlage 2 Wet milieubeheer genoemde alarmdrempel of informatiedrempel	1c. commissaris van de Koning, gemandateerd aan het RIVM	1c. art. 5.18 Wet milieubeheer (Wm)	
1d. informatie op Europees niveau	1d. minister van lenW aan Europese Commissie	1d. art. 19 Richtlijn 2008/50/EG betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa, Pb. 2008, L 152/1	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>2. maatregelen</u>			
2a. maatregelen bij gifwolk als gevolg van een calamiteit, zie schema rampenbestrijding algemeen en zie hierna onder 2f			
2b. <u>aanbevelingen</u> (gedragsadviezen), bij smog of (dreigende) luchtverontreiniging anders dan smog als gevolg van reguliere emissies, met door veroorzakers van luchtverontreiniging of door de bevolking te nemen maatregelen	2b-d. commissaris van de Koning	2b-d. art. 43, 45-48, 50-52 Wet inzake de luchtverontreiniging; Smogregeling 2010 (Stcrt. 2010, 8386) en provinciaal draaiboek	
2c. <u>bevel</u> , indien vanwege smog of (dreigende) luchtverontreiniging anders dan smog als gevolg van reguliere emissies, sprake is van aanmerkelijk gevaar voor de gezondheid, onduldbare hinder of ernstige schade, en het treffen van andere voorzieningen niet kan worden afgewacht: bevel tot sluiten (deel) inrichting, toestel buiten werking stellen, staken handeling			
2d. <u>algemene voorschriften</u> , vanwege smog of (dreigende)			

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p>luchtverontreiniging anders dan smog als gevolg van reguliere emissies, voor inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigende handelingen, zoals verbod in werking hebben inrichting of toestel, verbod gebruiken brandstof (bijv. verkeersmaatregel vanwege smog)</p>			
<p>2e. verzoek tot geven bevel of algemene voorschriften</p>	<p>2e. burgemeester, inspecteur Inspectie Leefomgeving en Transport (voorheen regionale VROM-inspecteur)</p>	<p>2e. art. 44, 49 Wet inzake de luchtverontreiniging</p>	
<p>2f. <u>optreden burgemeester</u> (zie ook hiervoor onder 2a): beperking van de effecten van smog of van (dreigende) luchtverontreiniging anders dan smog als gevolg van reguliere emissies, zoals afgelasting van een evenement, en de effecten van een gifwolk (naast bestrijden van de oorzaak) zie het schema rampenbestrijding algemeen</p>			<p>2f. de burgemeester treft – in beginsel – niet zelf emissiebeperkende maatregelen (behalve als er een relatie zou zijn met een calamiteit; de bestrijding daarvan valt onder zijn gezag), maar kan daartoe een verzoek doen aan het bevoegd gezag in deze functionele keten, de commissaris van de Koning (zie hiervoor 2e), zie ook onder milieu-incident in het algemeen, toelichting bij 2e</p>

Stralingsincidenten

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			kernongevallen zijn verdeeld in twee typen: ongevallen met categorie A-objecten en ongevallen met categorie B-objecten (art. 38 onder c en d Kernenergiewet). De bestrijding van de eerste categorie vindt centraal plaats, in samenwerking met het lokale gezag; bestrijding van de tweede categorie vindt decentraal plaats, waarbij de minister van IenW kan besluiten het ongeval te bestrijden als een ongeval met een categorie A-object (opschaling, art. 42 Kernenergiewet)
<u>1. informatie</u>			
1a. aan de overheid			
	1a.1. eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zich een ongeval voordoet met een categorie A-object of categorie B-object aan burgemeester en de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS)	1a.1. art. 39 lid 1 Kernenergiewet (Kew)	
	1a.2. exploitant van een inrichting (art. 15 onder b Kernenergiewet) aan burgemeester en ANVS	1a.2. art. 39 lid 2 Kew	
1b. overheden onderling			

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	1b.1. over maatregelen ex art. 46 Kernenergiewet: minister die het aangaat aan commissaris van de Koning, burgemeester, voorzitter veiligheidsregio en zo nodig aan dagelijks bestuur waterschap en van andere openbare lichamen	1b.1. art. 49 lid 2 Kew	
	1b.2. over voorschriften en maatregelen door voorzitter veiligheidsregio ex art. 49b Kernenergiewet bij ongeval met categorie A-object: voorzitter veiligheidsregio aan minister van IenW, minister die het mede aangaat, commissaris van de Koning en aan ANVS	1b.2. art. art. 49b lid 2 Kew	
	1b.3. over maatregelen ex art. 175 en 176 Gemeentewet bij ongeval met categorie B-object: burgemeester aan minister van IenW, minister die het mede aangaat, commissaris van de Koning en aan ANVS	1b.3. art. 49c Kew	1b.3. hoewel in art. 49c Kernenergiewet alleen de burgemeester wordt genoemd, kan er krachtens art. 39 Wet veiligheidsregio's ook sprake zijn van optreden door de voorzitter veiligheidsregio

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	1b.4. maatregelen beheerder oppervlaktewater ex art. 49d: beheerder aan minister van lenW, minister die het mede aangaat, commissaris van de Koning en aan ANVS	1b.4. art. 49d lid 3 jo art. 49c Kew	
1b.5. op aanvraag verstrekken van alle benodigde inlichtingen aan minister van lenW, SZW, VWS en/of JenV	1b.5. ANVS	1b.5. art. 12 Kew jo. art. 20 lid 1 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen	1b.5. betrokken ministers kunnen tevens inzage vorderen van alle zakelijke gegevens en bescheiden, indien dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs nodig is (art. 12 Kernenergiewet)
1c. aan de bevolking en aan hulpverleners, bij ongeval met categorie A-object, of met categorie B-object dat opgeschaald is naar categorie A-object			1c. zie art. 6 en 7 Richtlijn 89/618/Euratom, Pb. 1989, L 357/31
	1c.1. minister van lenW en minister die het mede aangaat, tezamen met burgemeester(s) ten aanzien van hulpverleners	1c.1. art. 43a, 44 Kew	
	1c.2. minister van JenV	1c.2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 43a lid 1 Kew	1c.2. zie voorwaarden genoemd in het besluit
1d. aan de bevolking en aan hulpverlenings-personeel, ongeval met categorie B-object, conform algemene regeling bij en krachtens Wet		1d. art. 45 Kew	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
veiligheidsregio's, zie schema rampenbestrijding algemeen			
1e. voorlichting aan bevolking bij nucleaire en radiologische incidenten en ongevallen	1e. ANVS	1e. art. 3 lid 3 onder d Kew	<p>1e. zie memorie van toelichting <i>“het verschaffen van informatie over de vereisten voor nucleaire veiligheid en stralingsbescherming, over beslissingen en oordelen van de Autoriteit en over incidenten en ongevallen”</i></p> <p>taak is conform art. 8 lid 1 onder b Richtlijn 2014/87/EURATOM van de Raad van 8 juli 2014, houdende wijziging van Richtlijn 2009/71/Euratom tot vaststelling van een communautair kader voor de nucleaire veiligheid van kerninstallaties, L 219/42</p> <p>het is onduidelijk hoe deze taak zich verhoudt tot de verplichting van lenW of burgemeester om de bevolking te informeren (zie onder 1c en 1d)</p>
1f. Europees en internationaal			
	1f.1. ANVS aan IAEA (<i>International Atomic Energy Agency</i>) en aan getroffen landen via het IAEA	1f.1. Verdrag inzake vroegtijdige kennisgeving van een nucleair ongeval (<i>Convention on Early Notification of a Nuclear Accident</i>) (Trb. 1986, nr. 125) jo. art. 3 lid 3 onder f Kew	
	1f.2. ANVS aan Europese Commissie en getroffen lidstaten	1f.2. Richtlijn 2014/87/EURATOM van de Raad van 8 juli 2014, houdende wijziging van Richtlijn 2009/71/Euratom tot vaststelling van een communautair kader voor de nucleaire veiligheid van kerninstallaties, L 219/42 jo. art. 3 lid 3 onder f Kew	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>2. eigen maatregelen</u>	2. beheerder	2. beschreven in aanvraag vergunning, art. 6 lid 1 onder h (veiligheidsrapport) Besluit Kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen, art. 115 en 116 Besluit stralingsbescherming	
<u>3. maatregelen overheid</u>			
3a. categorie B-object, opschaling			
3a.1. maatregelen bij ongeval met categorie B-object, zie schema rampenbestrijding algemeen			3a.1. bij een ongeval met een categorie B-object kan de burgemeester of <u>voorzitter veiligheidsregio</u> gebruikmaken van zijn algemene bevoegdheden krachtens de Gemeentewet en de Wet veiligheidsregio's
3a.2. opschaling ongeval met categorie B-object naar ongeval met categorie A-object			
	3a.2a. minister van IenW, na overleg met minister die het aangaat en met burgemeester en voorzitter veiligheidsregio	3a.2a. art. 42 Kew	
	3a.2b. idem, maar minister van JenV	3a.2b. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo. art. 42 Kew	3a.2b. zie voorwaarden genoemd in het Besluit

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
3a.3. verzoek tot opschaling van 3a.2	3a.3. burgemeester, voorzitter veiligheidsregio	3a.3. art. 42 Kew	
<p>3b. maatregelen bij ongeval met categorie A-object (of ongeval met categorie B-object dat wordt bestreden als een ongeval met categorie A-object), zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - toegang van mensen, dieren, planten, goederen tot verontreinigd gebied - verblijf binnenshuis van mensen en dieren - brengen van mensen, dieren, planten, goederen binnen verontreinigd gebied naar elders binnen of buiten dit gebied - ontsmetten mensen, dieren, goederen - verstrekken beschermende stoffen aan mensen - geneeskundig, veterinaire onderzoek - begraven, verbranden, bewaren, behandelen, vervoeren van lijken - versnellen afvoer of doorspoelen van verontreinigd oppervlaktewater - beschermen oppervlaktewater en drinkwatervoorziening - maatregelen voor onttrekken primair slib aan 			

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
slibverwerkingsproces - verbieden, beperken gebruik oppervlaktewater - maatregelen telen, oogsten land- en tuinbouwproducten; sluiten van kassen; weiden, vangen, slachten van dieren en vissen			
	3b.1. minister die het aangaat, na overleg met minister van lenW, en met voorzitter veiligheidsregio en commissaris van de Koning die hierbij in het bijzonder betrokken zijn, tenzij spoed	3b.1. art. 46, 49a Kew	
	3b.2. idem, maar minister van JenV	3b.2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo. art. 46 lid 1 Kew	3b.2. zie voorwaarden genoemd in het Besluit
3c. bevelen aan beheerder van categorie A-object			
	3c.1. ANVS; als gevolgen waarschijnlijk binnen inrichting blijven, met minister van SZW gezamenlijk	3c.1-2. art. 47 lid 1 en 2, 48 lid 1 Kew	
	3c.2. minister van Defensie in overeenstemming minister van lenW en minister van JenV		

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	3c.3. minister van JenV	3c.3. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo. art. 47, 48 lid 1 Kew	3c.3. zie voorwaarden genoemd in het Besluit. Met de wijziging van de Kernenergiewet ligt het in de rede om de verwijzing in het Besluit naar art. 47 Kernenergiewet te schrappen
3d. verzoek tot het geven van bevelen aan beheerder van categorie A-object			
	3d.1. burgemeester aan ANVS of minister van Defensie	3d.1. art. 47 lid 3, 48 lid 2 Kew	
	3d.2. idem, aan minister van JenV	3d.2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo. art. 47 lid 4, 48 lid 2 Kew	3d.2. zie toelichting onder 3c.3
3e. voorschriften lokaal, maatregelen bij ongeval met categorie A-object, onder meer voor onderwerpen genoemd bij 3b	3e. voorzitter veiligheidsregio	3e. art. 49b lid 1 en 4 Kew	3e. de voorzitter veiligheidsregio trekt voorschriften in en beëindigt maatregelen zodra een minister overeenkomstige regels stelt of maatregelen treft, of aan de voorzitter veiligheidsregio meedeelt de voorschriften in te trekken of maatregelen te beëindigen (art. 49b lid 3 Kernenergiewet)
3f. oppervlaktewater: maatregelen bij ongeval categorie B-object, zoals: - versnellen afvoer of doorspoelen van verontreinigd oppervlaktewater - beschermen oppervlaktewater en drinkwatervoorziening	3f. beheerder oppervlaktewater	3f. art. 49d, 49a Kew	3f. beheerder trekt voorschriften in en beëindigt maatregelen zodra een minister overeenkomstige regels stelt of maatregelen treft, of aan beheerder meedeelt de voorschriften in te trekken of maatregelen te beëindigen (art. 49d lid 3 jo. 49b lid 3 Kernenergiewet)

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
- maatregelen voor onttrekken primair slib aan slibverwerkingsproces - verbieden, beperken gebruik oppervlaktewater			
3g. voorzieningen treffen bij ernstige taakverwaarlozing van ANVS	3g. minister van IenW, na overleg met ministers van SZW en van VWS, die de taakverwaarlozing aangaat of aangaan	3g. art. 12d Kew jo. art. 23 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen	
<u>4. maatregelen en bijstand Europees en internationaal</u>			
4a. bepalen van de maximaal toelaatbare niveaus van radioactieve besmetting van levensmiddelen en van diervoeders die op de markt kunnen worden gebracht na een nucleair ongeval of ander stralingsgevaar dat tot significante radioactieve besmetting van levensmiddelen en diervoeders leidt of kan leiden	4a. Europese Commissie	4a. Verordening (Euratom) nr. 3954/87, tot vaststelling van maximaal toelaatbare niveaus van radioactieve besmetting van levensmiddelen en diervoeders ten gevolge van een nucleair ongeval of ander stralingsgevaar Pb. 1987, L 371/11	
4b. bijstand			
	4b.1. verzoek minister van IenW/ANVS aan IAEA en staten	4b.1. Verdrag inzake de verlening van bijstand in het geval van een nucleair ongeval of een calamiteit met radioactieve stoffen (<i>Convention for Assistance in the Case of a Nuclear Accident or Radiological Emergency</i>) (Trb. 1986, nr. 126)	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	4b.2. minister van JenV aan andere staten, lidstaten en Europese Commissie, zie schema rampenbestrijding algemeen, onder bedreiging openbare veiligheid algemeen, 5		

Antarctica

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. informatie melding ongewoon voorval	1. door organisator van die activiteit of de personen die werkzaam zijn in verband met de uitvoering van die activiteit, aan minister van IenW en minister van LNV	1. art. 25 lid 1 Wet bescherming Antarctica (Wba)	<p>1. de Wet bescherming Antarctica heeft betrekking op iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die vanuit Nederland een activiteit naar het Antarctisch gebied organiseert en op iedere Nederlander die aan een activiteit in het Antarctisch gebied deelneemt</p> <p>verdragen en nationale wetgeving inzake Antarctica zijn nodig, omdat dat gebied geen deel uitmaakt van een soevereine staat. Zie over het Antarcticastelsel Kamerstukken II 1996/97, 25 211, nr. 3, p. 2-3</p> <p>art. 25b is voorgesteld in het wetsontwerp Kamerstukken II 2010/11, 32 869, nr. 2, onderdeel J. Paragraaf 5a. (Milieubedreigende noodsituaties) bevat verder bepalingen over aansprakelijkheid, financiële zekerheid en kostenverhaal</p>

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>2. maatregelen</u>			
2a. eigen maatregelen	2a. organisator		
2a.1. voorschriften bij of krachtens WbA niet van toepassing (m.u.v. art. 3) voor zover het maatregelen betreft die onverwijld nodig zijn om de gevolgen van die gebeurtenis te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, zo veel mogelijk te beperken of ongedaan te maken		2a.1. art. 24 Wba	
2a.2. onverwijld ondernemen van doeltreffende bestrijdingsacties in een milieubedreigende noodsituatie die het gevolg is van zijn activiteit		2a.2. voorgestelde art. 25b lid 1 Wba	
2b. maatregelen overheid	2b. minister van IenW samen met minister van LNV		
2b.1. aanwijzingen		2b.1. art. 25 lid 3 Wba	
2b.2. treffen of laten treffen van maatregelen		2b.2. voorgestelde art. 25b lid 2 Wba	

schaarste

zie schema schaarste algemeen

*) Inwerkingstelling bij Koninklijk Besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: op grond van ongeschreven recht). De noodbevoegdheden in het milieurecht worden vormvrij in werking gesteld; zij vallen dus niet onder het regime van de standaardbepaling inwerkingstelling noodwetgeving en van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden.

NB Aanwijzing en optreden rijksheren, uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister, zie schema drinkwater, levensmiddelen, diervoeders, biologische agentia, onder (nood)drinkwater en noodwater.

Colofon

Titel: Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing /bevoegdhedenschema
Datum: Mei 2018
Status: Definitief
Versie: Vierde druk
Auteurs: Merijn ten Dam
Projectleider: Oscar Koebrugge
Omslag: Rob Kruitwagen
Copyright: IFV en provincie Noord-Holland
Eindverantwoordelijk: IFV, afd. Onderzoek en kennisdocumenten

Alle rechten voorbehouden. Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan, mits deze uitgave als bron wordt vermeld. Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan de samensteller geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade, die zou kunnen voortvloeien uit enige fout of onzorgvuldigheid, die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
T 026 355 24 00
www.ifv.nl

Instituut Fysieke Veiligheid

Het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) draagt bij aan een veilige samenleving door het versterken van de veiligheidsregio's en hun partners bij het professionaliseren van hun taken. Wij ontwikkelen en delen relevante kennis, wij hebben expertise voor het verwerven en beheren van gemeenschappelijk materieel en wij adviseren de betrokken besturen.

Ons motto hierbij is: signaleren en verbinden.

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
026 355 24 00
www.ifv.nl

